

PROJECTE LINGÜÍSTIC DE CENTRE



Escola Marta Mata
Vilanova del Camí

EN CANVI EL CENT EXISTEIX

L'infant
està fet de cent.
L'infant té cent llenguatges,
cent mans
cent pensaments
cent maneres de pensar, de jugar i
de parlar.
Cent, sempre cent
maneres d'escoltar,
de sorprendre's, d'estimar,
cent alegries
per cantar i comprendre,
cent mons
que descobrir,
cent mons
que inventar,
cent mons
que somiar.

L'infant té
cent llenguatges
(i encara cent, cent, cent)
però li'n roben noranta-nou.
L'escola i la cultura
li separen el cap del cos.
Li diuen:
de pensar sense mans,
d'actuar sense cap,
d'escoltar i no parlar,
de comprendre sense alegria,
d'estimar i de sorprendre's,
només per Pasqua i per Nadal.
Li diuen:
que descobreixi el món que ja existeix,
I de cent li'n roben noranta-nou.
Li diuen:
que el joc i la feina,
la realitat i la fantasia,
la ciència i la imaginació,
la raó i el somni
són coses que no van plegades
I li diuen
que el cent no existeix.
L'Infant diu:
però el cent existeix.



Loris Malaguzzi

ÍNDEX

1-Introducció	3
2-Àmbit pedagògic.....	4
2.1- La competència comunicativa lingüística i audiovisual	4
2.2- La llengua catalana com a llengua vehicular i de convivència.....	5
2.3- El tractament de les llengües.....	6
2.4- El tractament de la diversitat i de l'alumnat nouvingut.....	10
2.5- Diagnosi i avaluació de les llengües	10
3- Àmbit de govern institucional.	11
3.1- Organització interna del centre	11
4- Àmbit administratiu	11
4.1- Projectió interna (Documents de centre).....	11
4.2- Projectió externa.	12
5- Àmbit humà i de serveis	12

PROJECTE LINGÜÍSTIC

1-Introducció

Es redacta aquest document en compliment de la normativa vigent per explicar el tractament de les llengües a l'escola Marta Mata de Vilanova del Camí.

S'inicia l'actualització d'aquest PLIC a partir del document existent, cal que sigui un document viu, pel la qual cosa caldrà anar complementant segons es vagin definint les Programacions Generals Anuals del centre (PGA)

Un document com aquest ha d'anar més enllà de la reflexió al voltant de les llengües i la defensa del català, com a llengua clarament minoritària en el nostre context, cal treballar per fomentar el seu ús social. Cal inserir-lo en el marc del discurs sobre l'escola què pensem i què volem i l'escola que construïm entre tots i totes.

Des d'aquesta perspectiva, el Projecte Lingüístic es basa en els següents principis bàsics:

- L'escola és una xarxa de relacions, un context agradable, amable i alegre que configura un espai qualificat de comunicació.
- La comunicació és la base de tot aprenentatge. Per aquest motiu caldrà afavorir situacions on es possibiliti la comunicació i la seva constant actualització.
- L'escola és un generador de contextos on desenvolupar i practicar la competència comunicativa pel que fa a la seva vessant de saber parlar per escoltar, i saber escoltar per parlar.
- L'escolta activa és un principi fonamental. La comunicació implica una coordinació d'actuacions que no depèn del missatge sinó de la capacitat d'establir una escolta recíproca.

El PLIC és el document que recull el consens sorgit de la necessitat funcional de disposar del marc idoni que possibiliti l'ús del català com a llengua vehicular de l'aprenentatge i de tota la comunicació. Ser conscients que el català és una llengua minoritària en el nostre context ens ha de donar eines i arguments per oferir al nostre alumnat uns recursos lingüístics que els faran més competent per a la nostra societat. Essent així, el Projecte Lingüístic ha de ser una eina integradora per a totes les persones de la nostra escola.

Així doncs, el PLIC es podria definir com a document que serveixi com a instrument de treball que contempli la comunicació amb un tractament correcte i coherent de l'aprenentatge de les diverses llengües que s'hi

ensenyen i com a vehicle de tolerància i d'obertura a la globalitat del món, alhora que ens ajuda a vertebrar el propòsit de l'escolta.

Les característiques d'aquest document són:

- La legalitat ha de ser sempre el seu marc de referència.
- Ha d'existir una adequació entre les competències comunicatives i lingüístiques del professorat del centre en relació a la llengua vehicular, les altres llengües i la realitat del centre.
- Ha de ser vinculant per part de tots els components de la comunitat educativa.
- Ha de ser global en la seva aplicació en el procés d'ensenyament-aprenentatge als diferents cursos i comunitats, i en l'àmbit de la gestió.

A més a més, el projecte lingüístic de centre haurà de regular que l'ús de la llengua en els diferents àmbits potenciï la no-discriminació per raons de gènere, raça, ideologia i condició.

2-Àmbit pedagògic

2.1- La competència comunicativa lingüística i audiovisual

Saber comunicar esdevé una competència clau per l'aprenentatge. Comunicar és fonamental per la comprensió significativa de les informacions i la construcció de coneixements cada vegada més complexos.

No és possible entendre la comunicació sense interacció i per aquest motiu cal afavorir contextos on els intercanvis siguin possibles. Aprendre a comunicar va més enllà de saber expressar fets, conceptes, emocions, sentiments i idees, implica estar disposat a escoltar i a modificar, una i altra vegada, la nostra intenció.

Aquesta competència suposa saber interaccionar oralment (conversar, escoltar i expressar-se), i per escrit. I tot això fent servir el propi cos i les tecnologies de la comunicació, amb la gestió de diverses llengües (català, castellà i anglès) i amb l'ús de les eines que ens ofereixen tots els altres llenguatges: matemàtic, artístic, ... Aprendre a comunicar és saber utilitzar aquests diferents llenguatges.

A més els coneixements, les habilitats i les actituds pròpies d'aquesta competència han de permetre relacionar-se de manera adequada i creativa, tot superant els estereotips i les actituds de risc que denigren a

les persones, per aprofundir en la interpretació i en la comprensió de la realitat que ens envolta.

En el desenvolupament de les activitats escolars el paper de la llengua oral és fonamental. Implica ser progressivament competent en l'expressió i en la comprensió dels missatges orals. S'aprèn a llegir i comprendre millor els textos i a escriure, reflexionar i revisar com s'escriu; s'aprèn a pensar, a partir d'unes bones interaccions orals. És en aquest sentit que la importància de fer-se bones preguntes és clau, tant les que realitza el docent com les que aprèn a formular l'alumnat.

Comprendre i saber comunicar són sabers pràctics que han de recolzar-se en el coneixement i reflexió sobre el funcionament del llenguatge i dels recursos comunicatius específics de cada àrea curricular. I això cal fer-ho des d'una òptica plurilingüe i intercultural, no és menys cert que el coneixement d'altres llengües i cultures dóna, a més, una major obertura cap a l'altre que és clau pel desenvolupament d'una societat solidària i que s'enriqueix amb les aportacions de tots els seus ciutadans i ciutadanes.

Així doncs, per formar parlants plurilingües i interculturals cal l'assoliment de la competència plena en català i en castellà; el respecte per la diversitat lingüística i el desig d'aprendre altres llengües i d'aprendre de totes les llengües i cultures; i l'assoliment del domini de les competències comunicatives audiovisuals i digitals necessàries per accedir autònomament i crítica a les tecnologies de la informació i comunicació i poder interpretar i valorar els missatges audiovisuals que formen part de la vida actual.

És evident que el treball per projectes ens dona l'oportunitat per treballar des d'una perspectiva globalitzada i globalitzadora de les diferents branques del coneixement i per tant ens possibiliten treballar les diferents llengües dins de contextos amplis d'acció tot donant sentit als processos de comunicació.

2.2- La llengua catalana com a llengua vehicular i de convivència.

Tal i com està establert en la normativa vigent, la llengua vehicular de l'escola és el català en tots els nivells i usos del centre. Els membres que formem part de la comunitat educativa hem de vetllar perquè la llengua catalana no sigui exclusivament llengua d'aprenentatge, sinó que sigui la llengua d'ús en diferents àmbits de convivència i de comunicació a l'escola, que aquesta utilització es doni de forma natural i fluïda. Per aquest motiu queda clar que haurem de tenir en compte un conjunt d'estratègies que afavoreixin precisament l'ús de la llengua catalana com a llengua vehicular i de convivència.

Al mateix temps l'alumnat també avança en el coneixement del castellà, amb molta implantació en l'entorn. Evidentment cal també assolir la competència plena en castellà per tal de tenir les mateixes oportunitats. Es respecta i valora la utilització de la llengua materna en la relació emocional entre els alumnes que la comparteixen.

2.3- El tractament de les llengües.

La finalitat de l'ensenyament de les llengües és el progressiu domini de les llengües, essencial en la vivència de la cultura i l'obertura al món i un dels factors que contribueix més plenament a la identitat social i personal.

En acabar l'etapa d'educació primària cal:

- Dominar la llengua catalana com a llengua vehicular, de cohesió i d'aprenentatge.
- Dominar la llengua castellana com a llengua present a la nostra societat.
- Conèixer l'anglès, com a llengua estrangera, per tal d'esdevenir usuaris i aprenents capaços de comunicar-se i accedir al coneixement en un entorn plurilingüe i pluricultural.
- Tenir una actitud oberta, respectar les llengües i les cultures presents a l'entorn on viuen i interessar-s'hi, i també ho han de fer respecte de les més llunyanes, de les quals poden aprendre i enriquir-se personalment, malgrat no les aprenguin mai.
- Desenvolupar la competència audiovisual amb la consciència de la importància de l'ús crític de les tecnologies de la informació i comunicació i la influència que els missatges audiovisuals i els seus llenguatges tenen en els nous sistemes de comunicació que configuren moltes de les realitats d'aquest món plural i divers.

En el tractament de les llengües cal tenir present les competències pròpies de l'àrea: Comunicativa (l'oral, l'escrita, l'audiovisual), la plurilingüe i intercultural i la literària.

La competència oral és el fil conductor de totes les nostres activitats; les converses per decidir, organitzar, treballar i exposar els projectes, les nostres vivències, l'abordatge de qualsevol conflicte sorgit de la vida social del grup... En definitiva, la competència oral facilita elaborar i expressar idees, opinions, sentiments, informacions, és a dir, la construcció del propi pensament. Cal considerar-la en totes les seves dimensions, la de la interacció, la de l'escolta i la producció, i la de la mediació, atenent a aspectes verbals i no verbals i podent fer ús de diferents mitjans. Cal aprendre a parlar, a escoltar, a exposar, a argumentar i a dialogar per aprendre, poder donar l'opinió de forma raonada i coherent i convèncer quan cal. Des de petits s'inclouen activitats de presentacions de vivències,

descobertes, representacions, D'aquesta manera s'entrena l'habilitat per l'exposició en públic de les idees.

L'ús reflexiu de la parla és la millor eina per poder construir i reconstruir els aprenentatges. Els mateixos discursos que es generen a les aules són al mateix temps vehicle i objecte d'aprenentatge. El treball a partir de l'oralitat és la base del treball dels continguts de la competència escrita.

Una part important de tot missatge oral és l'expressió corporal (el llenguatge no verbal). En l'acció de comunicar hi ha l'expressió de molts significats que res tenen a veure amb la paraula; els gestos, les mirades, la posició corporal, poden donar molta informació sobre nosaltres i sobre què pensem dels altres que cal tenir en consideració i que cal fer evident en les infants.

A l'aula es porten a terme activitats concretes que requereixen una escolta activa i per tant una actitud concreta a l'hora d'escoltar. Cal que els infants i els/les mestres siguem conscients de les moltes possibilitats de conèixer als altres practicant una escolta activa.

La competència escrita implica un conjunt de dimensions: receptives (lectura) i productives (escriptura), de comunicació i creació i cal relacionar-la amb les interaccions orals per tal d'afavorir un aprenentatge cada cop més conscient i eficaç. Per fer això possible són molts els tipus de text que es fan servir o que es poden construir i que aquests es poden presentar amb l'ús de llenguatges diversos: textos que contenen, textos que descriuen, textos que expliquen, textos que organitzen informació o idees, textos que diuen com fer, ...

A la Comunitat dels Petits donem molta importància al gust per la lectura i al contacte amb el món lletrat. Alhora, i de manera gradual i inscrits als projectes, donarem importància al treball de diferents tipologies textuais. Tot i que l'aprenentatge és bàsicament oral, de forma totalment espontània, però tenint en compte les intencions dels i de les mestres, alguns alumnes descobreixen el codi escrit, aprofitant recursos i propostes que tenen lloc a la vida del grup, i comencen a generar alguns missatges i la capacitat per desxifrar-los.

En la Comunitat de Mitjans i de Grans els processos de lectura i d'escriptura són, amb l'oralitat, l'eix a partir del qual es vehiculen els aprenentatges de les diferents matèries. La complexitat d'aquests processos dependrà segons el tipus de text, el suport i el contingut que s'hi vehicula.

A la comunitat de Mitjans es posa a la seva disposició tot de recursos que tenen per objectiu l'aprenentatge l'escriptura com a processos de comunicació. Aprendre és un fet individual i cal que es respectin els ritmes, per la qual cosa el procés d'assoliment dels processos de

comunicació escrita es poden allargar, amb tot considerem que aquests processos s'haurien d'assolir al final de l'estada a la comunitat

A la Comunitat dels Grans es fa servir la lectura i l'escriptura, ja superades les dificultats mecàniques, com a mitjà d'informació i d'expressió. Es fa incidència sobre el fet de pensar abans, fer i revisar després i també sobre els aspectes formals (presentació, cal·ligrafia i ortografia), els aspectes estructurals (la construcció de les frases, l'ordre en les idees, la coherència del text, el nivell del llenguatge), i els aspectes expressius (la riquesa del vocabulari, les maneres de dir, els ingredients literaris), en les produccions escrites amb aplicació sobre el català i el castellà de forma indistinta.

La competència audiovisual permetrà un accés conscient, crític i eficaç a les informacions audiovisuals de tanta importància per l'impacte tan global que han aconseguit les tecnologies de la informació i de la comunicació. Cal motivar la seva utilització per aprendre i comprendre la seva globalitat, tot aplicant el seu aprenentatge a missatges cada cop més complexos i amb funcions més diversificades i amb formats i suports més variats.

La competència plurilingüe i intercultural és la que ens serveix per actuar adequadament en un món plural, multilingüe i multicultural. Per aquest motiu, a més dels aprenentatges específics de cada una de les llengües caldrà aprendre actituds i habilitats per afrontar altres llengües, fins i tot desconegudes, és a dir, conèixer i valorar-les, saber gestionar problemes de les interaccions multilingües, respectar altres maneres de veure el món...

Forma part del tarannà de l'escola tenir sempre present l'altri. En aquest sentit la competència plurilingüe i intercultural no ens és aliena, ans al contrari. En els diferents treballs que es realitzen en els projectes hi destinem espais per assolir aquesta competència.

La competència literària fa que els infants puguin entendre millor el món que els envolta, les altres persones i a ells mateixos a través de la lectura de textos de qualitat i de tot tipus de construccions de la cultura tradicional.

Per tal de desenvolupar l'hàbit lector i escriptor a l'escola Marta Mata, tot desenvolupant el plaer per la lectura i apreciament de textos literaris de gèneres diversos i d'altres formes estètiques de la cultura que ens envolta com cançons, refranys, dites i frases fetes, embarbussaments, endevinalles, rodolins, ficcions audiovisuals, videoclips..., considerem els espais lectors de l'escola com a part fonamental pel centre. Aquests espais lectors, repartits per l'escola, han de ser dinàmics i utilitzats pels nens i nenes en diferents moments del dia a dia de l'escola.

Cada matí tots els infants de l'escola disposen d'un temps dedicat a la lectura, a la Comunitat de Petits els nens i nenes, juntament amb els seus familiars, accedeixen a la seva aula per llegir plegats durant 10 minuts on les i els mestres acompanyen tant a infants com a pares, mares,... fent un modelatge.

A les Comunitats de Mitjans i Grans l'estona dedicada a la lectura matinal pot variar entre 20 i 30 minuts depenent del moment del curs i del grup i es realitza a primera hora del matí a mesura que els nens i nenes van arribant al centre. Els tres grups de la Comunitat de Mitjans dediquen una tarda a la setmana a la lectura compartida amb les famílies, on les i els mestres presenten diferents propostes.

A la Biblioteca centralitzada s'hi pot accedir algunes estones de pati a la setmana on es poden demanar llibres en préstec.

La competència en llengua estrangera (Anglès)

La llengua estrangera impartida a l'escola és l'anglès, que es comença a treballar a partir del segon curs d'Educació Infantil (EI-4). Aquesta llengua és d'ús oral per part dels nens i de les nenes a les comunitats de petits i de mitjans. El o mestra d'anglès utilitza aquesta llengua com a llengua vehicular en el seu dia a dia de l'escola.

Volem capacitar als infants de l'escola a:

- Participar en les converses, a partir de petites intervencions a la comunitat de petits fins a interaccions progressivament més complexes amb la resta de membres de l'aula en llengua anglesa a la resta de comunitats.
- Adquisició de vocabulari de manera significativa.
- Utilització d'expressions i frases fetes.

L'escola disposa de la figura de l'auxiliar de conversa en llengua anglesa, en col·laboració amb l'ajuntament de Vilanova, que fa suport en petit grup d'expressió oral en llengua anglesa a tots els grups d'educació primària, una hora setmanal. L'auxiliar de conversa en cap cas assumeix les responsabilitats del mestre especialista.

La llengua escrita en anglès es present des de la classe de EI-4 com a referents que el mestre especialista creu necessaris però el treball pròpiament d'escriptura no comença fins la classe de Tintins (4t de primària)

L'aula d'anglès és on s'aglutinen els recursos per treballar tots els aspectes d'aquesta llengua tan pel que fa a la llengua oral com escrita.

L'especialista d'angles fa el reforç a les aules de la Comunitat de Grans on pot aportar aquesta llengua als projectes tan de comunitat com d'aula, sempre depenent de les possibilitats horàries. Alhora també creiem que és important que l'anglès traspassi les parets de l'aula perquè es faci visible en diferents espais i moments de la vida de l'escola.

Un dia al curs es farà una obra de teatre en anglès per a tots els nens i nenes de l'escola, adaptada a les capacitats de les comunitats segons l'oferta de mercat.

2.4- El tractament de la diversitat i de l'alumnat nouvingut...

La nostra manera d'entendre com aprenen les persones com a concepció global de l'educació, una concepció que es basa en l'escolta, en el foment del desig d'aprendre i en el treball col·laboratiu entre los diferents agents comunicatius, fa que davant de l'entrada d'un infant nouvingut no ens cal pensar en estratègies externes a l'aula per un millor coneixement de la llengua. Amb tot, i davant de casos puntuals, l'escola destinarà recursos humans a atendre a aquest alumnat per tal d'assolir una incorporació plena a les dinàmiques d'aula.

La nostra principal estratègia d'atenció a la diversitat són els projectes de comunitat on, com s'explica al PEC, els grups estan confeccionats segons les competències en l'accés a la informació de l'alumnat.

L'atenció a la diversitat es basarà en l'adquisició d'una competència comunicativa que els permeti desenvolupar-se dins l'aula, facilitant si és necessari els diferents llenguatges alternatius (ordinadors,...) i partirà de la realitat dels alumnes per arribar a assolir una bona competència comunicativa:

- Competència gramatical o lingüística: habilitat per a l'ús de la llengua per expressar significats.
- Competència sociolingüística: coneixements de les normes socioculturals i l'habilitat per utilitzar les formes gramaticals adequades al context.
- Competència discursiva: l'habilitat per utilitzar els diferents tipus de discursos segons la finalitat comunicativa.
- Competència estratègica: l'habilitat per produir missatges emprant estratègies de comunicació verbal i no verbal.

2.5- Diagnosi i avaluació de les llengües

Per tal de conèixer la situació de les llengües i els avenços que s'han produït es fa una diagnosi a partir dels resultats de les avaluacions internes i externes del centre. Aquests resultats, que estaran recollits a la memòria, ens aporten dades per poder establir plans de millora de cara al PGA del curs següent.

Proves diagnòstiques que es recomanen passar a les diferents comunitats i en diferents moments del curs són:

- A la Comunitat de Petits la prova d'escriptura (Teberosky). Als cursos d' EI-3 i EI-4 cal tenir en compte les capacitats en expressió escrita de cada infant
- A les Comunitats de Mitjans i Grans les proves de comprensió lectora (ACL) .

3- Àmbit de govern institucional.

3.1- Organització interna del centre

La llengua de referència de comunicació de l'escola, tan amb la gent del centre com amb la de fora serà el català.

A totes les comunitats es farà un tractament semblant de la llengua catalana i castellana, podent-se oferir recursos i estratègies complementàries educatives en ambdues llengües. Els i les mestres impartiran majoritàriament les classes en català tot respectant la llengua materna de l'alumnat però animant que s'expressin en aquella llengua de comunicació que s'utilitza en cada moment de la vida de l'aula o de la comunitat. Sols en el cas que hi hagi un alumne d'incorporació tardana, provinent d'un territori de parla castellana i amb desconeixement del català, es farà una adaptació curricular, pels dos primers anys, sempre que es cregui necessari.

4- Àmbit administratiu

4.1- Projectió Interna (Documents de Centre)

El català és la llengua d'expressió normal en el centre, tan en les activitats docents com administratives. La documentació oficial interna i externa ,i retolació del centre es fa en llengua catalana.

Les actuacions administratives del centre (rètols, actes, horaris, indicadors, són en català.

- Retolació del centre.
- Documentació administrativa.
- Instruccions de gestió : horaris, normatives, programacions...
- Actes i avisos
- Certificats.
- Comunicats als taulers d'anuncis.

4.2- Projecció externa.

La relació de l'escola amb l'entorn és sempre en català, tan a nivell oral com escrit (circulars als pares, cartells, rètols i altres informacions exposades).

En el cas de les circulars que l'escola remet als pares, es faran els aclariments oportuns en castellà a aquelles famílies que no entenguin el seu contingut.

- Correspondència oficial.
- Informes
- Comunicats als pares i mares.
- Atenció a les famílies nouvingudes.
- Correspondència escolar.

La documentació oficial, si es sol·licita, pot fer-se en castellà.

5- Àmbit humà i de serveis

Es procurarà l'aprofitament màxim dels recursos lingüístics, tant personals (mestres i especialistes) com materials (biblioteca, maletes d'idiomes, mitjans informàtics, jocs lingüístics educatius...)

Els equips docents de les diferents comunitats coordinaran els aspectes metodològics per tal de fer una actuació conjunta tan a les estones d'especialitat com en els projectes d'aula i comunitat.

Dins aquest àmbit la llengua serà el català a tots els efectes i tan presencial com telefònic, correu postal i electrònic, ... així com en les relacions que s'estableixen amb els òrgans col·legiats, entre els mestres del centre, entre els alumnes, amb el personal no docent i amb el personal extern al centre.

La definició, actualització i redacció d'aquest document ha estat a càrrec de l'equip de direcció del centre i presentat a l'equip de gestió.

Els document ha estat aprovat pel claustre el dia 4 de desembre de 2019 i pendent de presentar-se al consell escolar.

Vilanova del camí, 4 de desembre de 2019

La direcció

Ivet Domínguez Gabarró